

KONSULTANT WOJEWÓDZKI

W DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA PRZEWLEKLE CHORYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

MAŁGORZATA SITARZ

województwo lubelskie

Chełm 2016-08-25

adres do korespondencji:

Małgorzata Sitarz-Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Chełmie.22-100 Chełm, ul. Obłotowska 20 Tel kom.-798705756, e-mail.malgosiasitarz@wp.pl

OPINIA

W SPRAWIE ZNACZENIA ROLI PIELĘGNIARKI OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ

W SYSTEMIE OPEKI ZDROWOTNEJ

WSTĘP:

Analiza sytuacji demograficznej i epidemiologicznej wskazuje na szereg niekorzystnych zmian w stanie zdrowia, kondycji fizycznej i psychicznej społeczeństwa. Charakteryzują się starzeniem się społeczeństwa, co przejawia się wzrostem liczby ludności powyżej 65 roku życia i więcej. Coraz częściej słyszymy: społeczeństwo się starzeje, potrzeba więc stworzenia systemu zapewniającego pomoc i opiekę osobom starszym czy niesamodzielnym. Dla wielu z nas to nic nie znacząca informacja. O tym, że bliska nam osoba będzie wymagała całodobowej specjalistycznej opieki, dowiadujemy się zwykle w dramatycznych okolicznościach. Bywa też tak, że z różnych powodów nie jesteśmy w stanie zapewnić takiej pomocy w warunkach domowych. Jeżeli rodzina dysponuje znacznymi sumami może osobę wymagającą stałej opieki umieścić w prywatnym domu opieki, pensjonacie czy domu geriatryczno-pielęgnacyjnym.

Opieka nad osobami przewlekle chorymi i niepełnosprawnymi realizowana jest obecnie w oddziałach szpitalnych. Opiekę stacjonarną sprawują pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej oraz wielodyscyplinarne zespoły opieki długoterminowej. W ramach umów z NFZ pacjentowi przysługują świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze w następujących zakresach:

Podział w warunkach stacjonarnych:

*Zakłady opiekuńcze*dla osób dorosłych

*Zakłady opiekuńcze*dla pacjentów wentylowanych mechanicznie

Zakłady opiekuńcze dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 roku życia

*Zakłady opiekuńcze *dla pacjentów wentylowanych mechanicznie

*Zakłady opiekuńcze, to zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, o których mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej.

Podział w warunkach domowych:

*Zespół długoterminowej opieki domowej dla dorosłych wentylowanych mechanicznie

*Zespół długoterminowej opieki domowej dla dzieci i młodzieży wentylowanych mechanicznie

*Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa.

Pielęgniarska opieka długoterminowa –jest specjalistyczną formą świadczenia zdrowotnego skierowaną do obłożnie i przewlekle chorych, w ich środowisku domowym, którzy wymagają udzielania systematycznych świadczeń pielęgniarskich.

Świadczenia zdrowotne pielęgniarka udziela zgodnie z Ustawą o zawodach pielęgniarki i położnej, Rozporządzeń Ministra Zdrowia oraz Zarządzenia Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia.

Cele pielęgniarskiej opieki długoterminowej to:

*zapewnienie chorym świadczeń pielęgniarskich w warunkach domowych,

*przygotowanie chorego i jego rodziny do samoopieki, w tym kształtowanie umiejętności radzenia sobie z niepełnosprawnością.

Do zadań pielęgniarskiej opieki długoterminowej należy:

*realizacja świadczeń pielęgnacyjnych zgodnie z procesem pielęgnowania,

*pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych związanych z samodzielnym funkcjonowaniem w środowisku domowym,

*edukacja zdrowotna osób objętych opieką oraz ich opiekunów,

*pomoc w pozyskiwaniu sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, niezbędnego do właściwej pielęgnacji i rehabilitacji chorego w domu.

Do pielęgniarskiej opieki długoterminowej mogą być zakwalifikowani pacjenci:

*obłożnie, przewlekle chorzy w różnym wieku,

*z ograniczeniem zdolności do samoopieki,

*którzy nie wymagają hospitalizacji,

*którzy według Skali Barthel uzyskali od 0 do 40 punktów.

Pielęgniarska opieka długoterminowa nie może być realizowana dla chorych:

*objętych opieką przez hospicjum domowe,

*objętych opieką przez inne stacjonarne zakłady opieki długoterminowej,

*objętych przez zespół długoterminowej opieki domowej dla pacjentów/dzieci wentylowanych mechanicznie,

*w ostrej fazie choroby psychicznej.

Podstawą przyznania pielęgniarzkiej opieki długoterminowej domowej jest Skierowanie Lekarza.

ZOL-Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze zapewniają całodobową opiekę lekarską i pielęgniarzską, przeznaczone są dla pacjentów wymagających długotrwałego leczenia i pielęgnacji poza szpitalem. Warunkiem przyjęcia pacjenta do ZOL jest niezdolność do samodzielnego funkcjonowania wyrażająca się wartością Indeksu Barthel 0- 40 punktów. W ZOL udzielane są świadczenia zdrowotne osobom, które przebyły ostrą fazę leczenia szpitalnego i mają ukończony proces diagnostyczny, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego. Celem zakładu jest objęcie całodobową opieką osób niewymagających hospitalizacji. Które ze względu na zły stan zdrowia i trudną sytuację rodzinną nie mogą przebywać w środowisku domowym. Pobyt pacjenta jest okresowy (do 6 miesięcy).

ZPO-Zakłady Pielęgnacyjno-Opiekuńcze- w tego typu Zakładach prowadzona jest opieka całodobowa obejmująca świadczenia o charakterze pielęgnacyjnym, opiekuńczym z rehabilitacyjnym z uwzględnieniem kontynuacji leczenia farmakologicznego i dietetycznego dla pacjentów niewymagających leczenia szpitalnego. Do ZPO przyjmowani są pacjenci, których stan nie wymaga stałego nadzoru lekarskiego, natomiast konieczne są długotrwałe zabiegi pielęgniarzskie niemożliwe do wykonania w warunkach opieki domowej. Warunkiem przyjęcia pacjenta do ZPO jest niezdolność do samodzielnego funkcjonowania wyrażająca się wartością Indeksu Barthel 0- 40 punktów. Pobyt pacjenta ma charakter tymczasowy. Ogranicza się do kilku tygodni.

Istotną rolę w funkcjonowaniu opieki odgrywa pielęgniarka/pielęgniarz. Wynika to ze specyfiki zawodu, miejsca i rodzaju wykonywanych świadczeń, działania mają charakter opiekuńczy. Zadania realizuje profesjonalny zespół pielęgniarek posiadających wymagane kwalifikacje zawodowe. Cechy osobowości pielęgniarki to: otwartość, kontaktowość, umiejętność słuchania i tłumaczenia, cierpliwość. Ważne jest aby rozumieć drugiego człowieka, często sfrustrowanego i narzekającego, umieć go pocieszyć. Koniecznie być optymistą i zarażać optymizmem pacjenta.

Pielęgniarka opieki długoterminowej domowej współpracuje w realizacji zadań z Lekarzem POZ, lekarzem specjalistą, pielęgniarką środowiskowo-rodzinną. CPR, PEFRON, poradnia psychologiczna. Realizuje zadania w zakresie czynności pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych oraz edukacji zdrowotnej pacjenta i jego rodziny. Pielęgniarki udzielają świadczeń zdrowotnych zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, ustawicznie podnoszą swoje kwalifikacje. Świadczenia w zakresie pielęgniarzkiej opieki długoterminowej są udzielane również dla dorosłych, dzieci i młodzieży wentylowanych mechanicznie(pielęgniarka wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego). Postęp w dziedzinie nauk medycznych powoduje wydłużenie długości trwania życia wzrostu odsetka osób w wieku starszym. Rosnące oczekiwania lepszej jakości życia i zmieniająca się rola rodziny sprawiają, że niepełnosprawność i niezdolność do samodzielnej egzystencji jest w Polsce istotnym problemem społecznym. Dane dotyczące stanu zdrowia ludności w naszym kraju mierzone zachorowalnością, umieralnością oraz niepełnosprawnością i niezdolnością do samodzielnej egzystencji wskazują na zwiększenie w nadchodzących latach liczby osób niepełnosprawnych oraz w wieku starszym. Dane pozwalają na określenie przypuszczalnej liczby osób wymagających długotrwałej opieki w następstwie chorób lub urazów.

Rzeczywiste zapotrzebowanie na opiekę pielęgniarzską powinno wynikać z oceny zabezpieczenia opieki zdrowotnej na terenie danego województwa, przy uwzględnieniu jednocześnie wskaźników demograficznych. Zgodnie z *Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020* jednym z kierunków interwencji do 2020 roku zawartym w celu operacyjnym 8 jest wdrożenie nowego modelu opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz rozwój opieki długoterminowej ze szczególnym uwzględnieniem kompensowania utraconej sprawności. Wzrost zapotrzebowania na pomoc ze strony innych osób pokazuje, że wzrostowi liczby osób starszych i niepełnosprawnych towarzyszy coraz szybszy wzrost popytu na świadczenia opiekuńcze i pielęgnacyjne. Zadania w pielęgniarzkiej opiece długoterminowej realizują pielęgniarki posiadające gruntowne wykształcenie

ogólne i specjalistyczne. Znające zagadnienia medycyny, pielęgniarstwa, socjologii, psychologii a także ekonomiki zarządzania i prawa.

Opieka nad pacjentem to komfort bezpieczeństwa oraz stabilizacji- regularność i fachowość wykonywanych czynności przez pielęgniarki powoduje powrót do sprawności odpowiednio do wieku oraz wydłużenie życia o kilka lub kilkanaście lat przewlekle chorych oraz poprawy jakości ich życia.

Konsultant Wojewódzki

w dziedzinie pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych

Małgorzata Sitarz

województwo lubelskie